

брояване на населението. Издаването на тази книга, както отбелязва Ленин, е много важно явление. Преброяването на населението дава ясна и правдива картина на грамотността на населението в младата Съветска република. Цифрите ясно показаха, че трябва да се разгърне огромна работа, за да се издигне културното ниво на народа. Изводът, направен от Ленин в тази забележителна статия — една от последните работи на Владимир Илич, стана боеви лозунг на културната революция в нашата страна. „Народният учител — писа Ленин — трябва да бъде поставен у нас на такава висота, на каквато той никога не е стоял и не стои и не може да стои в буржоазното общество“ (съч. т. 33, стр. 463).

Най-важна черта на подхода на Ленин към статистиката е неговата целенасоченост. Като ползуваше статистическите материали, В. И. Ленин извличаше от тях тези цифри, които най-добре осветяваха поставените задачи, помагаша да се набележат правилно пътища за тяхното разрешаване. В писмата си до ЦСУ В. И. Ленин критикуваше рязко неумението на ЦСУ да отдели в статистическата работа основното, главното, най-необходимото за социалистическото строителство.

„Трябва да умеете да отделите *практически* важното и бързото, като оставите академически ценното за по-нататък“ пише Ленин в писмото си до ЦСУ от 16 август 1921 г.

Именно затова Ленин е придавал голямо значение на планирането на статистическата работа, на определянето на програма за дейност на статистическите органи за известен период.

В писмото си до П. И. Попов от 16. III. 1921 г. В. И. Ленин обръща внимание на сериозните недостатъци в работата на ЦСУ, на необходимостта да се ускори реорганизацията на работата в ЦСУ, и отбелязва във връзка с това „Обещаната от Вас „календарна“ програма и пр. (в писмо от 11. VI.) я няма (съч. т. 33, стр. 11). А след няколко дена, в писмото си до Кржижановски от 22. VIII. 1921 г. Владимир Илич отново напомня като въпрос, който не търпи отлагане, да се състави „Точен план за работата на ЦСУ и Госплан“.

Когато ЦСУ представило на В. И. Ленин програма за своята работа, Владимир Илич отговаря с подробно писмо от 1. IX. 1921 г. и в което дава не само оценка на тази програма („... *цялата* програма трябва да се съкрати така, че необходимите работи да могат да продължават (и при това по-редовно и набързо да завършват) при наличните *сегашни* средства“), но и указания, кои задачи той счита като най-важни. Към тях Владимир Илич отнася задачите, които ще изяснят положението с продоволственото снабдяване на населението и преди всичко с хляб, производството на най-важните изделия; особено внимание Ленин е обръщал на въпросите за производството, разпределението и потреблението на топливото, отбелязва необходимостта от статистическо изучаване на работата на съветските учреждения, а в заключението на писмото иска репрезентативно да се изучава *малък* брой типични предприятия (фабрики, совхози) и *учреждения* (А) най-добри, образцови; (В) средни, и (У) най-лоши“. (Съч. т. 33, стр. 14—16).

Тази малка програма позволяваше с изключителна ясност да се обрисова състоянието на народното стопанство тогава, тя отразяваше най-важните въпроси, от решението на които зависеше по-нататъшното развитие на социалистическото строителство.

Особено голямо значение придаваше В. И. Ленин на анализа на статистическите материали в териториален разрез, на пълното изуча-